

Letno poročilo 2022

april 2023

Kazalo

3	Nagovor predsednika Nacionalnega sveta za plačila
4	1 Trg plačilnih storitev v letu 2022
7	2 Povzetek ključnih aktivnosti NSP v letu 2022
7	2.1 Delovanje NSP in sestava
8	2.2 Aktivnosti NSP v okviru delovnih skupin
8	Posvetovalna skupina NSP za analizo trga plačil v Sloveniji
8	Delovna skupina za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji
10	2.3 V okviru NSP redno obravnavane tematike
10	Analiza trga plačil v Sloveniji
11	Takojšnja plačila
11	Digitalni evro
12	Odpiranje računov
13	2.4 Druge tematike, obravnavane v okviru NSP
14	Pogled naprej
15	Seznam sodelujočih v NSP v letu 2022

Nagovor predsednika Nacionalnega sveta za plačila

Spoštovani!

Za nami je že deveto leto delovanja Nacionalnega sveta za plačila (v nadaljevanju: NSP). Banka Slovenije si kot predsedujoča NSP prizadeva delovati povezovalno, s ciljem omogočati dialog in iskanje sinergij med deležniki trga plačilnih storitev ter v skladu s ciljem NSP podpirati uravnotežen in trajnosten razvoj trga varnih in učinkovitih plačilnih storitev v Sloveniji.

Na področju plačil je še naprej prisoten trend digitalizacije in inovacij. Pozornost smo tako namenili takojšnjim plačilom, glede katerih je cilj tako Evropske komisije kot Evrosistema, da postanejo nova norma plačevanja. Zaradi potencialnega vpliva na širok krog deležnikov smo se redno seznanjali s potekom Evrosistemovega projekta Digitalni evro.

Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi v okviru projekta Analiza trga plačil v Sloveniji. Projekt smo začeli že leta 2021, leta 2022 pa so bili pripravljene ključni dokumenti, med drugim tudi predlog ukrepov za razvoj trga plačil v Sloveniji, ki vključuje sedem strateških iniciativ za razvoj trga plačil v Sloveniji. To bo podlaga za delo NSP v naslednjih letih.

V letu 2022 smo nadaljevali in zaključili aktivnosti Delovne skupine za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji in s tem povezano posebno pozornost namenili problematiki odpiranja računov in predlogu uvedbe obveznega sprejemanja elektronskih plačil na prodajnih mestih.

Kot predsedujoči si štejem v čast, da med deležniki trga plačil obstaja interes za aktivno sodelovanje v NSP, ki se kaže v poglobljenih in zanimivih razpravah pri obravnavi najrazličnejših tematik, povezanih s področjem plačil, in se veselim nadaljnjega sodelovanja. Le s skupnimi močmi in prizadevanjem vseh deležnikov lahko namreč tlakujemo pot spremembam, ki bodo slovenski trg plačil naredile še konkurenčnejši in učinkovitejši.

Simon Anko

predsednik Nacionalnega sveta za plačila

Ključni trend, ki opisuje trg plačilnih storitev, ostaja digitalizacija in z njo povezane inovacije, ki jih poganjajo predvsem vedno večja pričakovanja uporabnikov. Mlajše generacije, ki so odraščale v svetu spleta, takojšnjih informacij in hitrih sprememb, postajajo del aktivne populacije in s tem potrošniške družbe. Ta generacija želi plačevati kjerkoli in kadarkoli, s pomočjo različnih naprav in uporabo inovativnih, njim prilagojenih rešitev, ob tem pa še vedno pričakuje visoko stopnjo varnosti in zanesljivosti plačil. Omogočanje izbire različnih načinov plačevanja zato postaja vse pomembnejše.

Digitalizacija na področju plačevanja pa je lahko izziv ranljivim skupinam potrošnikov, ki bodisi ne morejo ali ne znajo uporabljati sodobnih načinov plačevanja. Cilj je v dobi hitrega tehnološkega napredka in inovacij prepričati finančno in posledično socialno izključitev tega segmenta potrošnikov. Zato so nujne dodatne spodbude in ukrepi v obliki finančnega opismenjevanja, aktivne komunikacije do teh uporabnikov glede novosti na področju plačevanja ter usmerjene interakcije z njimi tudi s ciljem izkoristiti tehnologijo za razvoj prilagojenih rešitev za plačevanje, ki bi temu segmentu prebivalstva omogočale kakovostno sobivanje v družbi. Ključnega pomena je tudi, še posebej zaradi ranljivih skupin potrošnikov, ohranjati dostopnost in sprejem gotovine kot plačilnega sredstva.

Vsekakor pa sodobni načini plačevanja in digitalizacija na področju plačil prispevajo k učinkovitosti trga plačil EU in s tem celotnega evropskega gospodarstva, zato so te tematike z več vidikov v fokusu aktivnosti različnih institucij in forumov EU.

Razvoj integriranega, inovativnega in konkurenčnega trga plačil malih vrednosti v evrih na območju EU spodbuja Odbor za plačila malih vrednosti v evrih (Euro Retail Payments Board; v nadaljevanju: odbor). Zaradi potenciala za razvoj inovativnih plačilnih rešitev s širšim (EU) dometom odbor spodbuja razvoj odprtega bančništva. V okviru te prakse je tretjim ponudnikom ob soglasju plačnika prek vmesnikov omogočen dostop do podatkov o plačilnih računih in odreditvah plačilnih transakcij. Na

pobudo odbora je Evropski svet za plačila (European Payments Council; v nadaljevanju: EPC) oblikoval shemo SEPA za dostop do plačilnih računov, ki določa pravila, postopke in standarde za izmenjavo s tem povezanih podatkov. Prva različica te sheme je bila objavljena 30. novembra 2022. Odbor spodbuja tudi večjo preglednost plačil. Na podlagi analiz je odbor sprejel priporočila s ciljem s strani ponudnikov plačilnih storitev potrošnikom v izpisih do junija leta 2024 zagotoviti ustrezne in natančne podatke o tem, komu, kdaj in kje je bilo plačilo opravljeno.

Po tem, ko je Evropska centralna banka leta 2021 objavila Strategijo Evrosistema za mala plačila, je prišel čas za njeno uveljavitev. Pri tem pa se je pokazalo, da glede njenih ključnih elementov, tj. nujnosti razvoja vseevropske rešitve za plačevanje na fizičnih in spletnih prodajnih mestih ter celovite uveljavitve takojšnjih plačil, napredek ni v skladu s pričakovanji. Evropska pobuda za plačila (European Payments Initiative – EPI), ki je kot edina iniciativa izpolnjevala kriterije omenjene strategije za vseevropsko rešitev za plačevanje na fizičnih in spletnih prodajnih mestih, je precej zmanjšala svoje ambicije. Namesto prvotno predvidene vzpostavitve vseevropske kartične sheme in izdaje evropske plačilne kartice je predvideno v začetni fazi ponuditi le mobilno denarnico (t. i. mobile wallet), ki bo temeljila na takojšnjih plačilih.

Nadalje prostovoljna narava sheme za takojšnja plačila SCT Inst, ki jo je oblikoval EPC in je v uporabi že od leta 2016, ni pritegnila dovolj široke udeležbe ponudnikov plačilnih storitev. Posledično je tudi obseg takojšnjih plačil zanemarljiv – konec leta 2022 je bilo le 13,1 %¹ transakcij znotraj vseh kreditnih plačil izvedenih kot takojšnje plačilo. Evropska komisija je zato oktobra 2022 pripravila zakonodajni predlog o takojšnjih plačilih v evrih, katerega cilj je zagotoviti, da bodo takojšnja plačila v evrih dostopna, tudi cenovno, varna in učinkovita. Če bo zakonski predlog sprejet, bodo takojšnja plačila morali ponuditi vsi ponudniki plačilnih storitev v EU, ki že ponujajo kreditna plačila v evrih, za največ enako nadomestilo kot za »običajno« kreditno plačilo. Prav tako bodo morali ponudniki potrošnikom omogočiti preverjanje ujemanja številke bančnega računa z imenom prejemnika plačila ter dnevno zagotavljati preverjanje nasproti seznamu oseb, za katere veljajo sankcije EU. S tem je Evropska komisija naredila korak k izpolnitvi svoje zaveze iz Strategije EU za mala plačila iz leta 2020, katere cilj je med drugim popolna uvedba takojšnjih plačil v EU.

Evrosistemov projekt Digitalni evro je vstopil v drugo leto raziskovalne faze. Sprejete so bile številne pomembne odločitve,

¹ Vir: Evropska centralna banka: https://www.ecb.europa.eu/paym/integration/retail/instant_payments/html/index.en.html

med drugim glede zasnove digitalnega evra, različnih primerov uporabe, vloge Evrosistema in nadzorovanih posrednikov v ekosistemu digitalnega evra ter modela distribucije. Delo na projektu se bo nadaljevalo tudi v letu 2023, pri čemer je za jesen 2023 predvidena odločitev o morebitnem prehodu projekta v naslednjo fazo.

Veliko dogajanja je bilo tudi v zvezi s predlogom Uredbe o trgih kriptosredstev (MiCA), katere namen je zagotoviti enotna pravila za ponudnike storitev v zvezi s kriptosredstvi in izdajatelje kriptosredstev na ravni EU. Junija 2022 sta Svet EU in Evropski parlament dosegla začasni dogovor o predlogu uredbe, ki naj bi bila sprejeta predvidoma v prvi polovici leta 2023. Novi enoten regulativni okvir na ravni EU naj bi zaščitil vlagatelje, ohranil finančno stabilnost, hkrati pa omogočal nadaljnje inovacije.

Trenutno poteka pregled Direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu (v nadaljevanju: PSD2), ki je bila sprejeta leta 2015. V skladu s klavzulo o pregledu in v luči obsežnih sprememb na trgu plačilnih storitev je Evropska komisija – upoštevajoč tudi trende razvoja na področju plačil – ocenila, kakšne spremembe zakonodaje na področju plačilnih storitev bi bile potrebne. V ta namen se je med drugim leta 2022 posvetovala z različnimi javnostmi ter Evropskim bančnim organom, 2. februarja 2023 pa je izdala končno poročilo z oceno, ali PSD2 dosega svoj namen. Poročilo opredeljuje področja, na katerih so še možnosti za izboljšave, in vsebuje niz priporočil za revizijo PSD2, ki se nanašajo na obseg in izključitve, odprto bančništvo ter varstvo potrošnikov.

V letu 2022 se je stopnjevalo delo pri projektu Analiza trga plačil v Sloveniji, ki ga je izvajal zunanji izvajalec ter namen katerega je bil ugotoviti stanje na trgu plačil in razloge za to. Cilj je bila priprava predlogov ukrepov kot podlage za nadaljnje delo NSP oziroma razvoj trga plačil v Sloveniji. Projekt je financirala Evropska komisija.

V NSP smo precej pozornosti namenili obravnavi predloga obveznega sprejemanja elektronskih načinov plačevanja na prodajnih mestih. Tovrstni ukrepi so že v veljavi v nekaterih drugih državah. Vendar je tematika kompleksna in zadeva širok spekter deležnikov, zato smo se v NSP posvetili obravnavi različnih vidikov, s ciljem ugotoviti smotrnost in identificirati optimalen način potencialne uvedbe takega ukrepa. Tudi v prihodnje si bomo prizadevali za nadaljevanje dialoga in iskanje uravnoteženih rešitev, ki bi prinesle koristi za najširši krog deležnikov.

Posebno pozornost smo v NSP namenili tudi problematiki določenega segmenta ljudi, ki ne morejo odpreti plačilnega računa. Problematika zadeva širši krog deležnikov trga plačil in zahteva enoten pristop različnih institucij. Na pobudo NSP je bil začrt poglubljen dialog med ključnimi institucijami s ciljem izmenjati stališča in poiskati vzvode za usklajeno reševanje omenjene problematike.

2.1 Delovanje NSP in sestava

Leta 2022 so bile organizirane tri seje NSP, in sicer marca, septembra in decembra. Kot v prejšnjih letih je logistično, organizacijsko in vsebinsko podporo delovanju NSP zagotavljal Sekretariat NSP.

Za sprotno obveščanje deležnikov o aktualnem dogajanju na področja plačil in plačilnih storitev v evropskih in mednarodnih institucijah je Sekretariat NSP skrbel tudi z rednimi e-novicami NSP.

Avgusta 2022 se je sodelujočim v NSP kot nov deležnik pridružila družba Telekom Slovenije, d. d., ki ima tudi dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja. Družba izpolnjuje merila² za sodelovanje v NSP, in sicer kot upravljavec sheme plačilnih instrumentov.

Leta 2022 sta delo nadaljevali tudi dve delovni skupini NSP, in sicer Posvetovalna skupina NSP za analizo trga plačil v Sloveniji in Delovna skupina za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji, katerih delo predstavljamo v nadaljevanju.

2.2 Aktivnosti NSP v okviru delovnih skupin

Posvetovalna skupina NSP za analizo trga plačil v Sloveniji

V okviru projekta Analiza trga plačil v Sloveniji je imela pomembno vlogo Posvetovalna skupina NSP za analizo trga plačil v Sloveniji (v nadaljevanju: posvetovalna skupina). V njej so sodelovali predstavniki Agencije RS za javnopravne evidence in storitve, Ministrstva za finance, MBILLS, d. o. o., Trgovinske zbornice Slovenije, Združenja bank Slovenije in Zveze potrošnikov Slovenije, vodila jo je Banka Slovenije. Posvetovalna skupina je zunanjemu izvajalcu zagotavljala vsebinsko podporo in svetovanje pri pripravi različnih dokumentov v okviru različnih faz projekta, ki so se izvajale leta 2022.

Zunanji izvajalec je s posvetovalno skupino izvedel več predstavitev, sestankov, delavnic in pisnih postopkov. Člani posvetovalne skupine so bili tako aktivno vključeni v pripravo vprašalnikov za različne skupine tržnih deležnikov, ki so bili zajeti v raziskavi trga plačil, v pripravo diagnostičnega poročila, v katerem so bile predstavljene ključne ugotovitve opravljene raziskave, in v pripravo predlogov strateških ukrepov za razvoj trga plačil v Sloveniji.

Več o projektu si lahko preberete pod točko 2.3.1.

Delovna skupina za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji

Da bi ugotovila povezavo med sivo ekonomijo in različnimi načini plačevanja, je delo v letu 2022 nadaljevala Delovna skupina za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji (v nadaljevanju: delovna skupina). Delovna skupina je proučila vrsto predlogov ukrepov in opravila poglobljeno analizo posameznih predlogov, ki jih je identificirala kot primerne za nadaljnjo obravnavo na NSP, torej relevantne v kontekstu plačevanja in nediskriminatorne do različnih načinov plačevanja.

² Merila za sodelovanje v NSP določa Sklep o vzpostavitvi Nacionalnega sveta za plačila.

Posamezen ukrep je bil analiziran z vidika nujnih pogojev, potrebnih za uveljavitev ukrepa, predvidenih pozitivnih učinkov ter morebitnih omejitev za trgovce in potrošnike. Identificirani so bili tudi deležniki, ki bi bili vključeni v implementacijo ukrepov, kjer so bile na voljo ustrezne informacije, pa je bila analiza dopolnjena s pojasnili, kako so podobne ukrepe implementirale druge države.

Delovna skupina je identificirala končni nabor med seboj komplementarnih predlogov ukrepov za boj proti sivi ekonomiji: i) obvezno sprejemanje elektronskih plačil na fizičnih in spletnih prodajnih mestih, ii) uvedba nagradnih iger za pospeševanje uporabe elektronskih plačil pri potrošnikih, iii) ozaveščanje davčnih zavezancev, pravnih subjektov, o sistemu obstoječih davčnih olajšav za nakup, najem oz. uporabo infrastrukture za elektronsko plačevanje na prodajnih mestih in iv) dopolnitev obstoječega programa izobraževanj mladih na področju davkov.

Po opravljeni analizi na ravni delovne skupine so bili predlogi ukrepov obravnavani na ravni NSP, s fokusom na predlogu ukrepa obveznega sprejema elektronskih plačil na fizičnih in spletnih prodajnih mestih. V okviru izmenjave stališč glede zadevnega predloga so deležniki izpostavili prednosti dodatne izbire različnih načinov plačevanja za potrošnike in podpore učinkovitemu delovanju gospodarstva, hkrati pa opozorili na omejitve za male trgovce in potrošnike, predvsem iz naslova prilagoditvenih stroškov in morebitne prevalitve teh na potrošnika.

Na podlagi izmenjanih mnenj je NSP sprejel sklep, da se delovna skupina razpusti, vprašanju obveznosti sprejema elektronskih plačil na prodajnih mestih in drugim predlogom, ki jih je pripravila delovna skupina, pa se bo posvetil v kontekstu predlogov ukrepov za razvoj trga plačil, ki so bili pripravljene v okviru projekta Analiza trga plačil v Sloveniji.

2.3 V okviru NSP redno obravnavane tematike

Analiza trga plačil v Sloveniji

V NSP smo redno sledili izvajanju projekta Analiza trga plačil v Sloveniji in tudi aktivno sodelovali z zunanjim izvajalcem tega projekta, v okviru katerega so bili leta 2022 doseženi nekateri ključni mejniki.

Dokončana je bila raziskava trga, v okviru katere je zunanji izvajalec izvedel ankete in bilateralne pogovore z različnimi tržnimi deležniki. Na podlagi zbranih ugotovitev ter ob upoštevanju izkušenj in dobrih praks drugih držav je zunanji izvajalec pripravil predlog ukrepov za razvoj trga plačil v Sloveniji.

V okviru priprave predlogov ukrepov so deležniki NSP sodelovali v več različnih posvetovanjih z zunanjim izvajalcem s ciljem zagotoviti predvsem vsebinsko pravilnost in smiselnost predlaganih iniciativ.

Predlog vključuje sedem strateških iniciativ, in sicer:

1. Razvoj rešitev za plačevanje v skladu s pričakovanji uporabnikov, z višjo dodano vrednostjo in dobro uporabniško izkušnjo.
2. Fazni pristop, ki vodi do sprejemanja vsaj enega elektronskega načina plačevanja na prodajnem mestu.
3. Nadaljnje zagotavljanje zadostnega dostopa do gotovine.
4. Zagotavljanje spodbudnega okolja za povečanje inovativnosti, sodelovanja in razvoja trga plačil skladno z aktivnostmi na ravni EU.
5. Varnostni vidik elektronskih plačil.
6. Izvajanje promocijskih in izobraževalnih aktivnosti z namenom povečanja uporabe in ozaveščenosti glede elektronskih načinov plačevanja.
7. Povečanje vključenosti ranljivih skupin v digitalni plačilni ekosistem.

Iniciative so med seboj komplementarne in podpirajo pet strateških ciljev projekta:

1. Razvoj trga plačil skladno s pričakovanji ključnih deležnikov.
2. Spodbujanje inovativnosti, tehnološkega razvoja in uporabe učinkovitih načinov plačevanja.
3. Zniževanje stroškov zagotavljanja in uporabe posameznih načinov plačila.

4. Zagotavljanje finančne vključenosti v okviru nadaljnje digitalizacije plačil.
5. Omejevanje sive ekonomije v Sloveniji.

Deležniki NSP so na 27. seji NSP, ki je potekala 5. 1. 2023, potrdili predlog strateških iniciativ. Te bodo podlaga za delo NSP v prihodnjih letih, v katerih bo NSP postopoma naslovil in podrobneje obravnaval vse iniciative.

Takojšnja plačila

Zaradi potenciala in pomembnosti takojšnjih plačil, ki sta ju prepoznala tudi Evropska komisija in Evrosistem z vključitvijo takojšnjih plačil v svoji strategiji za plačila malih vrednosti, smo se tudi leta 2022 redno seznanjali z dogajanjem na področju takojšnjih plačil in še posebej z razvojem slovenske sheme za takojšnja plačila (v nadaljevanju: Flik).

Cilj je, da bi bilo plačevanje s Flikom omogočeno na vseh prodajnih mestih v Sloveniji, kar bi lahko pripomoglo k širši uveljavitvi takojšnjih plačil. V Sloveniji se število uporabnikov Flika, ki imajo naloženo aplikacijo, sicer povečuje, vendar pa jih veliko storitve v praksi ne uporablja, tudi večina trgovcev še ne omogoča plačevanja s Flikom.

Redno smo sledili tudi napredku na področju vključevanja slovenskih bank in hranilnic v vseevropsko infrastrukturo za izvrševanje takojšnjih plačil v evrih (TARGET Instant Payment Settlement; TIPS). Prelomnica je bila dosežena 22. februarja 2022, od takrat vse slovenske banke in hranilnice komitentom omogočajo prejetje takojšnjih čezmejnih plačil. To je bil pomemben dosežek z vidika zagotovitve nujnega pogoja za uveljavitev takojšnjih plačil in s tem nadaljnje umestitve slovenskega trga plačil znotraj enotnega območja plačil v evrih (SEPA).

Digitalni evro

Posebno pozornost so predstavniki Banke Slovenije namenili obveščanju članov NSP o dogajanju na projektu Digitalni evro, ki je trenutno v raziskovalni fazi. Ker gre za projekt, ki zadeva širok krog deležnikov, so predstavniki Banke Slovenije za ažurno obveščanje članov NSP o ključnih dokumentih in objavah na temo digitalnega evra redno skrbeli v okviru e-novic, v okviru sej NSP pa so jim bile tematike digitalnega evra tudi podrobneje predstavljene.

Člani NSP so bili tako seznanjeni s potencialnimi možnostmi zasnove digitalnega evra, ki bi moral dopuščati »online« plačila (plačila s pomočjo internetne povezave) in »offline« plačila

(plačila brez internetne povezave). Nadalje so bili predstavljeni primeri uporabe, ki naj bi jih digitalni evro omogočal, in sicer so to spletni nakupi, plačila na fizičnih prodajnih mestih, plačila med dvema fizičnima osebama in javna plačila. Posebna pozornost je bila namenjena vidiku zasebnosti, kjer bo ključno poiskati ravnovesje med želeno stopnjo zasebnosti ter skladnostjo z zahtevami preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Odločitev o morebitnem prehodu projekta v naslednjo fazo bo Svet Evropske centralne banke sprejel predvidoma jeseni 2023, vendar to še ne pomeni, da bo digitalni evro tudi dejansko izdan. Če bo po prehodu v naslednjo fazo sprejeta še odločitev o izdaji digitalnega evra, bi ta lahko bil izdan najprej leta 2026.

Odpiranje računov

V letu 2022 smo začeli obravnavati problematiko odpiranja računov. Ministrstvo za finance in Finančna uprava RS sta namreč poudarila, da se že več let nanju obračajo tako fizične osebe kot poslovni subjekti, ki jim banke oziroma hranilnice ne želijo odpreti plačilnega računa oziroma jim ga zaprejo, omenjeno problematiko pa je zasledila tudi Banka Slovenije.

Na podlagi izmenjave mnenj različnih deležnikov je bilo ugotovljeno, da gre za kompleksno tematiko, ki ni specifična zgolj za slovensko okolje. Razlogi za zavračanje odprtja računov so pogosto povezani z bančno prakso zavračanja poslovnih odnosov zaradi obvladovanja tveganj, običajno na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (»de-risking«), pri čemer velja, da se banke in hranilnice načeloma avtonomno odločajo, s katerim komitentom bodo poslovale in s katerim ne.

Za fizične osebe to problematiko vsaj deloma rešuje možnost odprtja osnovnega plačilnega računa, dostop do njega pa morajo v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih zagotavljati vse slovenske banke in hranilnice, ki vodijo plačilne račune potrošnikov. Ne glede na to pa število fizičnih oseb brez plačilnega računa ostaja nezanemarljivo veliko.

Z namenom podrobnejše obravnave tematike je bil na pobudo NSP izveden sestanek s predstavniki Banke Slovenije, Finančne uprave RS, Ministrstva za finance, Urada RS za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, Uprave RS za javna plačila in Združenja bank Slovenije, katerega ključna ugotovitev je bila, da je ozaveščenost fizičnih oseb o pravici do osnovnega plačilnega računa slaba.

Aktivnosti v zvezi z omenjeno problematiko se bodo nadaljevale leta 2023, posebno pozornost v tem okviru pa bomo namenili vi-

diku dodatnega in predvsem enotnega ozaveščanja potrošnikov o pravici do osnovnega plačilnega računa.

2.4 Druge tematike, obravnavane v okviru NSP

Že leta 2021 je NSP podprl dvig limita pri brezstičnem kartičnem plačevanju brez vnosa PIN s 25 evrov na 50 evrov. Pobudo je nato obravnavalo Združenje bank Slovenije, ki je predlog potrdilo in opredelilo načrt potrebnih aktivnosti za njegovo implementacijo. 1. 6. 2022 je tako prišlo do realizacije predloga o dvigu limita pri brezstičnem plačevanju.

Nadaljevale in zaključile so se tudi aktivnosti glede vpeljave standardiziranih QR-kod izven obrazcev UPN. NSP je Združenje bank Slovenije pozval k pripravi smernic oziroma priporočil za olajšanje uporabe enotne QR-kode izven obrazca UPN, Združenje bank Slovenije pa je v skladu s tem na svoji spletni strani objavilo dokumentacijo glede obrazca UPN QR, v pomoč izdajateljem pri izdajanju faktur s QR-kodo brez dodanega obrazca UPN QR.

Člani NSP so se seznanili z napredkom na področju elektronske identifikacije (eID). Tematika je namreč povezana tudi s plačili, saj bi lahko predvidena evropska denarnica za digitalno identiteto v prihodnje podpirala tudi plačila, zlasti v kontekstu avtentikacije uporabnika. Predstavnika Ministrstva za javno upravo sta (kot gosta) članom NSP predstavila značilnosti elektronske osebne izkaznice in evropske denarnice za digitalno identiteto ter s tem povezane aktivnosti na ravni EU.

Obravnavana je bila tudi tematika močne avtentikacije strank pri kartičnih plačilih (s 3. 5. 2022 so slovenske banke in hranilnice začele dosledno zavračati transakcije, ki niso skladne z zahtevami regulativnih tehničnih standardov glede močne avtentikacije strank).

Leta 2022 je bil na podlagi izkušenj, pridobljenih v letih delovanja NSP, prenovljen Poslovnik NSP. Ključne vsebinske spremembe so se nanašale na razmerje delovnih skupin do NSP, prenos organizacijsko-logističnih nalog z vodje delovne skupine na Sekretariat NSP in umik poglavja o obravnavi tematik v okviru spletnega foruma, saj so izkušnje pokazale, da v NSP ni potrebe po tovrstni komunikaciji.

Pogled naprej

Zanimivih tematik s področja plačil malih vrednosti gotovo tudi v letu 2023 ne bo manjkalo. Poleg že omenjene nastajajoče zakonodaje s področja takojšnjih plačil, kriptosredstev in potencialno tudi v okviru pregleda PSD2 lahko glede na trende zadnjih let s strani trga pričakujemo razvoj novih inovativnih rešitev za plačevanje, ki bodo poskušale nasloviti potrebe vedno bolj zahtevnih uporabnikov, ki želijo plačevati enostavno in varno, kjerkoli in kadarkoli.

V NSP se bomo sicer posvetili tudi manj večim uporabnikom. V okviru aktivnosti v zvezi s problematiko odpiranja računov bomo posebno pozornost namenili informiranju potrošnikov o pravicah do odprtja osnovnega plačilnega računa.

Ob koncu leta 2023 lahko pričakujemo odločitev o morebitnem prehodu projekta Digitalni evro iz raziskovalne v naslednjo fazo. Čeprav to še ne pomeni odločitve o dejanski izdaji digitalnega evra, bo ta odločitev izjemno pomembna za nadaljnje delo pri projektu.

Ključne aktivnosti NSP v letu 2023 pa bodo povezane z obravnavo predlogov ukrepov za nadaljnji razvoj trga plačil v Sloveniji, pripravljenih v okviru projekta Analiza trga plačil v Sloveniji. NSP se bo podrobneje (z vidika primerne načina implementacije, predvidene časovnice in stroškov, sodelujočih deležnikov ...) posvetil vsaki od predlaganih strateških iniciativ, s ciljem postopoma in sčasoma nasloviti vse iniciative in za vsako izmed njih pripraviti tudi konkreten načrt implementacije.

Seznam sodelujočih v NSP v letu 2022

Banka Slovenije (predsedujoča NSP)
Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
Bankart, d. o. o.
Dinit, d. o. o.
Finančna uprava Republike Slovenije
Gospodarska zbornica Slovenije
Javna agencija Republike Slovenija za varstvo konkurence
MasterCard Europe sprl
MBILLS, d. o. o.
Ministrstvo za finance
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
NETS CEE, procesiranje plačilnih kartic in razvoj, d. o. o.
NLB, d. d.
Odbor za shemo Flik
Slovensko zavarovalno združenje
Telekom Slovenije, d. d.
Trgovinska zbornica Slovenije
Uprava Republike Slovenije za javna plačila
Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja
Visa Europe
Združenje bank Slovenije
Zveza potrošnikov Slovenije